

Asia: VN/9812/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain, terveydensuojelulain sekä ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetun lain muuttamisesta

Laki kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain muuttamisesta

Kuolemasta ilmoittaminen, kuoleman toteaminen ja kuolleen hautaaminen

Tilastokeskus on laatinut vuodesta 1936 lähtien kuolemansyytilastoja. Kuolemansyytilaston lisäksi Tilastokeskuksen tehtävänä on ollut ylläpitää kuolintodistusarkistoa ja luovuttaa siitä tietoja laissa määritellyille tahoille mm. omaisille, vakuutusyhtiöille ja viranomaisille (laki 1973/459 kuolemansyyn selvittämisestä).

Nykyisen kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain 1 §:n 2 momentin mukaan ”Terveydenhuollon toimintayksikön tai lääkärin on ilmoitettava tieto kuolemasta väestötietojärjestelmään ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen edelleen Tilastokeskukselle. Tiedon ilmoittamisesta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.”

Lakiluonnoksessa ehdotetaan poistettavaksi maininta siitä, että Terveyden ja hyvinvoinnin laitos välittää kuolemaa koskevan tiedon edelleen Tilastokeskukseen. Tilastokeskus kannattaa ehdotettua muutosta, koska säännös ei vastaa nykyistä tosiasiallista menettelytapaa ja Tilastokeskus saa nykyisin kuolemaa koskevan tiedon suoraan väestötietojärjestelmästä.

Kuolemansyyn selvittämistä annetun asetuksen 22 §:n 2 momentin mukaan ”Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on lähetettävä kuolintodistukset ja kuolinselvitykset kuukausittain Tilastokeskukselle.”.

Ehdotetussa lakiluonnoksessa ei kuitenkaan ole enää viittausta asetukseen, eikä se myöskään sisällä mainintaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen velvollisuudesta lähettää kuolintodistukset Tilastokeskukseen.

Tilastokeskus ehdottaakin, että lakiin lisättäisiin maininta Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen velvollisuudesta lähettää kuolintodistukset Tilastokeskukseen, esimerkiksi 15a §:ään, johon on tarkoitus siirtää nykyisen lain 1 §:n 4 momentissa oleva sääntely Tilastokeskuksen tehtävästä säilyttää sille tämän lain nojalla toimitetut asiakirjat ja tiedot sekä sääntely arkistointia koskien.

Vainajan ruumiin käsittely ja säilytys

-

Ulkomailla kuollut henkilö

Tilastokeskuksen kuolemansyytilaston lähdeaineistona ovat suomalaiset kuolintodistukset. Nykyisin suomalainen kuolintodistus laaditaan pääsääntöisesti kaikista ulkomailla kuolleista suomalaisista, joilla on kotikunta Suomessa. Ulkomailla kuolee vuosittain noin 200 Suomessa pysyvästi asuvaa henkilöä, joista suurelle osalle saadaan kuolemansyy tilastoitua.

Ehdotetun lakimuutoksen myötä ulkomailla kuolleista ei laadita enää suomalaisia kuolintodistuksia, joten jatkossa ulkomailla kuolleiden kuolemansyyt jäävät Tilastokeskuksen kuolemansyytilastossa tuntemattomiksi.

Väestötietojärjestelmässä ei ole tällä hetkellä tietoa henkilön kuolinmaasta. Tilastokeskus ehdottaakin, että tieto lisätään väestötietojärjestelmään mahdollisimman nopeasti, jotta saadaan jatkossa tilastoitua, kuinka paljon ja missä maissa Suomessa pysyvästi asuneita henkilöitä kuolee vuosittain. Tällä hetkellä tiedot on saatu suomalaisista kuolintodistuksista, jotka on laadittu Suomessa pysyvästi asuneista ulkomailla kuolleista.

Tilastokeskus arkistoi suomalaisia kuolintodistuksia. Kuolintodistusaineistoihin tulee vuosittain noin 700 tietopalvelupyynnöä vainajien omaisilta, viranomaisilta ja vakuutusyhtiöiltä. Lisäksi noin 4 000 - 5 000 kuolintodistusjäljennöstä luovutetaan tutkimuskäyttöön.

Lakiluonnoksen seurauksena ulkomailla kuolleista, jotka ovat asuneet pysyvästi Suomessa, ei arkistoidu Tilastokeskukseen suomalaista kuolintodistusta viranomaisten, lähiomaisten ja tutkijoiden käyttöön. Tilastokeskus pitää kehityssuuntaa huonona. Jatkossa emme myöskään pysty laatimaan yhtä kattavia kuolemansyytilastoja kuin nykytilassa, koska ulkomailla kuolleiden kuolemansyyt ja kuolinmaat jäävät pois aineistosta. Väestötietojärjestelmästä saadaan ulkomailla kuolleille

suomalaisille kuolinpäivätieto, mutta ei tietoa kuolinmaasta tai kuolemansyystä. Lakiluonnos ei ota kantaa siihen, mihin ulkomailla laaditut erilaiset kuolemansyyselvitykset arkistoidaan.

Laki terveydensuojelulain muuttamisesta

Laki terveydensuojelulain muuttamisesta

-

Laki ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä

Laki ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä

-

Pajunen Airi
Tilastokeskus